

**Valstybinė augalininkystės tarnyba
prie Žemės ūkio ministerijos**

**Reikalavimai profesionaliems veiklos
vykdytojams, siekiantiems išduoti augalo
pasus**

Vilnius, 2021 m.

Teisinis reglamentavimas

- 2016 m. spalio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/2031 dėl apsaugos priemonių nuo augalų kenkėjų,
- 2017 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/625 dėl oficialios kontrolės ir kitos oficialios veiklos,
- 2017 m. gruodžio 13 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2017/2313 kuriuo nustatomos augalų vežimo Sąjungos teritorijoje pasų ir augalų įvežimo į saugomą zoną ir vežimo joje pasų formos specifikacijos,
- 2019 m. kovo 13 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2019/827 dėl kriterijų, kuriuos turi atitikti profesionalūs veiklos vykdytojai, kad laikytųsi Europos Parlamento, ir Tarybos reglamento (ES) 2016/2031 89 straipsnio 1 dalies a punkte nustatytų sąlygų, ir dėl tų kriterijų atitikties užtikrinimo procedūrų,
- 2019 m. rugpjūčio 1 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2019/1702 kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/2031 papildomas nustatant prioritetinių kenkėjų sąrašą,
- 2019 m. lapkričio 28 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2019/2072, kuriuo nustatomos vienodos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/2031 dėl apsaugos priemonių nuo augalų kenkėjų įgyvendinimo sąlygos.

Registracija
Fitosanitariniame
registre

Tikrinimai

Augalo paso
naudojimas

Augalo paso
formatas

Kenkėjai

Kenkėjų rizikos
valdymas

Pagrindiniai žingsniai

Fitosanitariniai
patikrinimai

Leidimo
išdavimas

Žinių
patikrinimas

Registracija Fitosanitariniame registre

- Administracinė paslauga - <http://www.lietuva.gov.lt/lt/registravimo-fitosanitariniame-registre-pazymejimo-isdavimas-77;11750.html>
- Kas turi registruotis - sodinantys, selekcionuojantys, gaminantys (įskaitant auginimą, dauginimą ir priežiūrą), įvežantys, išvežantys, tiekiantys rinkai, sandėliuojantys, surenkantys, išsiunčiantys, perdirbantys;
- Siekiantys išduoti augalo pasus;
- Siekiantys gauti fitosanitarinius eksporto ir reeksporto sertifikatus;
- Siekiantys apdoroti medieną bei medinę pakavimo medžiagą bei naudoti ženklą vadovaujantis Tarptautiniu fitosanitarijos priemonių standartu Nr. 15 (ISPM 15).

Pagrindiniai žingsniai

Tikrinimai

Augalo paso
naudojimas

Augalo paso
formatas

Kenkėjai

Kenkėjų rizikos
valdymas

Žinių
patikrinimas

Leidimo
išdavimas

Fitosanitariniai
patikrinimai

Tikrinimai

- Profesionalūs veiklos vykdytojai, siekiantys išduoti augalo pasus patys, privalo:
 - Užsivesti laisvos formos stebėjimų registravimo žurnalą, kuriame registruotų tikrinimų duomenis (Eilės numeris; augalai, kuriuos tikrino; data; pastabos (pastebėti/nepastebėti ligų ar kenkėjų požymiai), kas atliko tikrinimą);

Žurnalas gali būti elektroninis (Excel programoje) arba popierinis (atskiras sąsiuvinys), svarbu, kad Regioninio skyriaus specialistams paprašius profesionalus veiklos vykdytojas galėtų pateikti informaciją vertinimui.

Pavyzdys:

Eil. Nr.	Augalai	Tikrinimo data	Pastabos	Tikrino
1.	Augalo pavadinimas	2020-05-27	Bakterinių ligų, virusų ar kitų kenkėjų požymių pastebėta / nepastebėta	Vardenis Pavardenis

Informavimas pastebėjus kenkėjų

- Vadovaujantis Augalų sveikatos reglamentu (ES) 2016/2031, profesionalūs veiklos vykdytojai įtarus ar pastebėjus karantininių kenkėjų požymių privalo informuoti Augalininkystės tarnybos regioninį skyrių, kurio teritorijoje vykdo veiklą.

Pagrindiniai žingsniai

Fitosanitariniai patikrinimai

Leidimo išdavimas

Žinių patikrinimas

Augalo paso naudojimas

Augalo paso formatas

Kenkėjai

Kenkėjų rizikos valdymas

AUGALO PASO NAUDOJIMAS

XXXX / Plant Passport

- A XXXXX
- B XXXXX
- C XXXXX
- D XXXXX

AUGALO PASAS

- ▶ Tai atskira etiketė, uždėta ant bet kurio paviršiaus, tinkamo atitinkamiems duomenims spausdinti, su sąlyga, kad augalo pasas yra aiškiai atskiriamas nuo bet kurios kitos informacijos arba etiketės, kuri taip pat gali būti ant to paviršiaus.
- ▶ Augalo pasas turi būti aiškiai matomas ir lengvai įskaitomas, o jame pateikta informacija turi būti nekeičiama ir patvari.
- ▶ Visoms valstybėms narėms taikytina vienoda augalo paso forma svarbi dėl to, kad šis dokumentas turi būti pritvirtintas prie mažiausio pakuotės vieneto, ir augalo pasas nebegali būti kito dokumento sudedamąja dalimi (*išskyrus atvejus, kai augalo pasas yra kokybės etiketės dalis*).

Reikalavimai

- Visi augalai, skirti sodinimui, privalo turėti augalo pasą.
- Kai kurių augalų sėklos ar medienos (vežama į saugomas zonas) siuntos privalo turėti augalo pasus.
- Ne tik dauginamoji medžiaga ar kai kurių augalų sėklos, bet ir vazoninių augalų, kraštovaizdžiui pajvairinti skirtų augalų bei kitos sodinamosios medžiagos siuntos privalo turėti augalo pasus.
- Dažniausiai šio dokumento prireiks siuntoms, vežamoms vienu platintojų kitiems.
- Asmenys, parduodantys sodinti skirtus augalus galutiniam vartotojui, šias prekes iš tiekėjų taip pat privalės gauti su augalo pasais.
- Augalų pasai, išduoti iki 2019 m. gruodžio 14 d. pagal Direktyvą 92/105/EEB, galioja iki 2023 m. gruodžio 14 d.

Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2019/2072 XIII ir XIV prieduose yra nurodyti visi augalai, augaliniai produktai ir kiti objektai, kuriems yra reikalingas augalo pasas

➤ **XIII PRIEDAS**

- **Augalų, augalinių produktų ir kitų objektų, kuriems reikalingas augalo pasas, siekiant juos vežti Sąjungos teritorijoje, sąrašas**

➤ **XIV PRIEDAS**

- **Augalų, augalinių produktų ir kitų objektų, kuriems įvežti į tam tikras saugomas zonas ir jose vežti reikalingas augalo pasas su skiriamuoju ženklu „PZ“, sąrašas**

IŠIMTYS

- ▶ Augalo pasas **nereikalingas** vežant augalus, augalinius produktus arba kitus objektus, tiekimui tiesiogiai galutiniam naudotojui, įskaitant sodininkus mėgėjus:
 - ▶ vienmečių gėlių ar kitų augalų augintojas tiekia rinkai nedidelius kiekius sodinti skirtų augalų iš namų tiesiogiai galutiniam vartotojui;
 - ▶ augintojas savo užaugintas vienmetes gėles ar kitus vienmečius augalus (daržovių daigus, kitus vienmečius dekoratyvinius augalus) veža iš auginimo/sandėliavimo vietos į tiekimo rinkai vietą, ir šie augalai tiekiami tiesiogiai galutiniam vartotojui (mugėse, turguose ar kitose prekybos vietose).
 - ▶ Augalai yra skirti skubiam suvartojimui maistui ar dekoracijoms (salotos, svogūnai, krapai vazonėliuose; daigintos sėklos (želmenys maistui); kviečių daigai, naudojami šventiniams papuošimams).

IŠIMTIS NETAIKOMA

- A) galutiniams naudotojams, gaunantiems tuos augalus, augalinius produktus arba kitus objektus, naudojančius prekybos pagal nuotolinės prekybos sutartis (**Prekyba internetu**) priemonėmis, arba
- B) augalų, augalinių produktų arba kitų objektų, kuriems pagal reglamento (ES) 2016/2031 80 straipsnį **reikalingas augalų pasas saugomose zonose**, galutiniams naudotojams.

Pagrindiniai žingsniai

Fitosanitariniai
patikrinimai

Leidimo
išdavimas

Žinių
patikrinimas

Augalo paso
formatas

Kenkėjai

Kenkėjų rizikos
valdymas

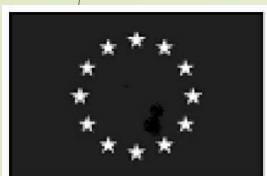
Augalo paso formatas

SKIRIAMIEJI NAUJŪJŲ AP POŽYMAI

- Europos Sąjungos vėliava kairiajame viršutiniame augalo paso kampe;
- Dešiniajame viršutiniame kampe – užrašas „Augalo pasas“ valstybės narės ir anglų kalbomis (Lietuvoje surašytuose augalo pasuose ši informacija atrodytų taip: Augalo pasas / Plant passport).
- Toliau nustatyta seka pateikiama kita svarbi informacija.

Augalo pasų turinio ir formos pavyzdžių, priklausomai nuo to kam jie skirti (vežimui Sąjungos teritorijoje (pateikiamų bendrai su sertifikavimo etikete ar be jos), vežimui į saugomą zoną ir vežimo joje (pateikiamų bendrai su sertifikavimo etikete ar be jos)), galima rasti Reglamento (ES) 2017/2313 prieduose.

Reglamentas (ES) 2017/2313 augalo pasų formos

xxxxx / Plant Passport¹

A xxxxx²

B XX³ – xxxxx⁴

C xxxxx⁵

D XX^{7 ar 8}

Paaiškinimai

1. Žodžiai „Augalo pasas“ arba „Augalo pasas – PZ“ anglų kalba ir, jei reikia, viena iš oficialiųjų Sąjungos kalbų, atskirti pasviruoju brūkšniu.
2. Atitinkamos (-ų) augalo (-ų) rūšies (-ių) arba taksono (-ų) botaninis (-iai) pavadinimas (-ai), arba, kai taikoma, atitinkamo objekto pavadinimas ir (neprivaloma) veislės pavadinimas.
3. Dviejų raidžių kodas, nustatytas ISO 3166-1-alpha-2 standarte (1), kaip nurodyta Reglamento (ES) 2016/2031 67 straipsnio a punkte, žymintis valstybę narę, kurioje registruotas augalo pasą išduodantis profesionalus veiklos vykdytojas.
4. Atitinkamo profesionalaus veiklos vykdytojo nacionalinės registracijos numeris abėcėlės, numerių eilės arba raidine skaitine tvarka.
5. Kai taikoma, atitinkamo augalo, augalinio produkto arba kito objekto atsekamumo kodas.
6. Kai taikoma, unikalus atsekamumo brūkšninis kodas, QR kodas, holograma, lustas arba kitoks duomenų nešlys, papildantis atsekamumo kodą.
7. Kai taikoma, dviejų raidžių kodas, nustatytas ISO 3166-1-alpha-2 standarte, kaip nurodyta Reglamento (ES) 2016/2031 67 straipsnio a punkte, žymintis kilmės valstybę (-es) narę (-es).
8. Kai taikoma, trečiosios kilmės valstybės (-ių) pavadinimas (-ai) arba jos (-ų) dviejų raidžių kodas, nustatytas ISO 3166-1-alpha-2 standarte.
9. Saugomos zonos karantininio (-ių) kenkėjo (-ų) mokslinis (-iai) pavadinimas (-ai) arba tiems kenkėjams konkrečiai priskirti kodai, kaip nurodyta Reglamento (ES) 2016/2031 32 straipsnio 3 dalyje.
10. Informacija, kurią reikia nurodyti oficialioje etiketėje, skirtoje sėkloms ar kitai dauginamajai medžiagai, nurodytai atitinkamai Tarybos direktyvos 66/401/EEB (2) 10 straipsnio 1 dalyje, Tarybos direktyvos 66/402/EEB (3) 10 straipsnio 1 dalyje, Tarybos direktyvos 68/193/EEB (4) 10 straipsnio 1 dalyje, Tarybos direktyvos 2002/54/EB (5) 12 straipsnyje, Tarybos direktyvos 2002/55/EB (6) 28 straipsnio 1 dalyje, Tarybos direktyvos 2002/56/EB (7) 13 straipsnio 1 dalyje, Tarybos direktyvos 2002/57/EB (8) 12 straipsnio 1 dalyje arba superelitinės, elitinės arba sertifikuotos medžiagos, nurodytos Tarybos direktyvos 2008/90/EB (9) 9 straipsnio 1 dalies b punkte, etiketėje.

Augalo pasas, kurį išduoda VATŽŪM

A *Malus domestica* / Majoru saldais
C PAT-754/7/2019/09

Augalo pasas - PZ / Plant Passport - PZ

ERWIAM

 B LT-001609-02-AA-IA

D LT

„C“ punktas – Atsekamumo kodas:

PAT - 754 – Patikrinimo akto eilės numeris;

/7 – Akto priedo eilutė, kurioje nurodyta, kad tikrintos obelys;

/2019 – tikrinimo metai;

/09 – tikrinimo mėnuo.

Pagrindiniai žingsniai

Fitosanitariniai
patikrinimai

Leidimo
išdavimas

Žinių
patikrinimas

Kenkėjų rizikos
valdymas

Kenkėjai

Svarbiausi kenkėjai

Kenkėjų rūšys

- **Sjungos karantinis kenkėjas** - karantinis kenkėjas neaptinkamas arba aptinkamas tik tam tikrose ES valstybių narių teritorijose, tačiau galintis įsitvirtinti ir paplisti ES teritorijoje bei sukelti nepriimtina poveikį aplinkai ir ekonomikai. Reglamento (ES) 2019/2072 II priedu patvirtintas Sąjungos karantininių kenkėjų sąrašas.
- **Prioritetiniai kenkėjai** – sekanti skaidrė;
- **Saugomų zonų karantinis kenkėjas** - jeigu karantinis kenkėjas yra Sąjungos teritorijoje, bet ne atitinkamos valstybės narės teritorijoje ar jos dalyje, ir jeigu jis nėra Sąjungos karantinis kenkėjas, Europos Komisija gali paskelbti tokį kenkėją Saugomų zonų karantiniu kenkėju (Reglamento (ES) 2019/2072 III priedas);
- **Sjungos reguliuojami nekarantininiai kenkėjai** – labiau su kokybe susiję kenkėjai (Reglamento (ES) 2019/2072 IV ir V priedai).

Reglamentas (ES) 2019/1702 – Prioritetinių kenkėjų sąrašas

1. *Agrilus anxius* Gory
2. *Agrilus planipennis* Fairmaire
3. *Anastrepha ludens* (Loew)
4. *Anoplophora chinensis* (Thomson)
5. *Anoplophora glabripennis* (Motschulsky)
6. *Anthonomus eugenii* Cano (vabalas)
7. *Aromia bungii* (Faldermann)
8. *Bactericera cockerelli* (Sulc.) (vabalas)
9. *Bactrocera dorsalis* (Hendel)
10. *Bactrocera zonata* (Saunders)
11. *Bursaphelenchus xylophilus* (Steiner et Bühner) Nickle et al.
12. *Candidatus Liberibacter* spp., citrusinių vaisių „Huanglongbing“ ligos (citrusinių vaisių mozaikos) sukėlėjas
13. *Conotrachelus nenuphar* (Herbst)
14. *Dendrolimus sibiricus* Tschetverikov
15. *Phyllosticta citricarpa* (McAlpine) Van der Aa
16. *Popillia japonica* Newman
17. *Rhagoletis pomonella* Walsh
18. *Spodoptera frugiperda* (Smith) (drugys)
19. *Thaumatotibia leucotreta* (Meyrick) (drugys)
20. *Xylella fastidiosa* (Wells et al.)

Kenkėjai

**Aktualūs šiltnamiuose auginamiems
augalams**

Pomidorų vaisiaus rudųjų raukšlių virusas – TOBRFV

Tomato brown rugose fruit virus

2020 m. rugpjūčio 11 d. patvirtintas Komisijos įgyvendinimo reglamentas Nr. 2020/1191/ES, kuriuo nustatomos priemonės, kuriomis siekiama neleisti pomidorų vaisiaus rudųjų raukšlių virusui (ToBRFV) patekti į ES

- **Pagrindiniai augalai šeimininkai – pomidorai** (*Solanum lycopersicum* L.) ir **vienametės paprikos** (*Capsicum annuum* L.).
- **Požymiai** – Ant sergančių augalų lapų matomas mozaikiškumas, gali pakisti jų spalva, pastebimas lapų susiaurėjimas. Ant žiedkočių gali atsirasti nekrotinės dėmės (spalvos pakitimai). Vaisiuose pastebimos geltonos arba rudos dėmės, taip pat vaisiai gali deformuotis.
- **Plitimas** - *Tobamovirus* genčiai priklausantis virusas pasižymi gebėjimu plisti įvairiais būdais, gali plisti su sodinimui skirtais augalais, sėklomis, paprikų ir pomidorų vaisiais. Pasodinus užkrėstą augalą šiltnamyje, šis virusas gali žaibiškai plisti mechaninio kontakto metu, per darbuotojų aprangą, auginimo substratą ar laistymui skirtą vandenį, jį platinti gali ir vabzdžiai apdulkintojai.
- **Fitosanitarijos priemonės** - Efektyvių augalų apsaugos priemonių šio viruso sustabdymui nėra, vienintelis būdas – augalų bei auginimo terpės sunaikinimas, šiltnamių bei turimų įrankių, pakuočių dezinfekcija. Augalininkystės tarnyba savu ruožtu primena, kad vertėtų nepamiršti ir prevencinių apsaugos priemonių.

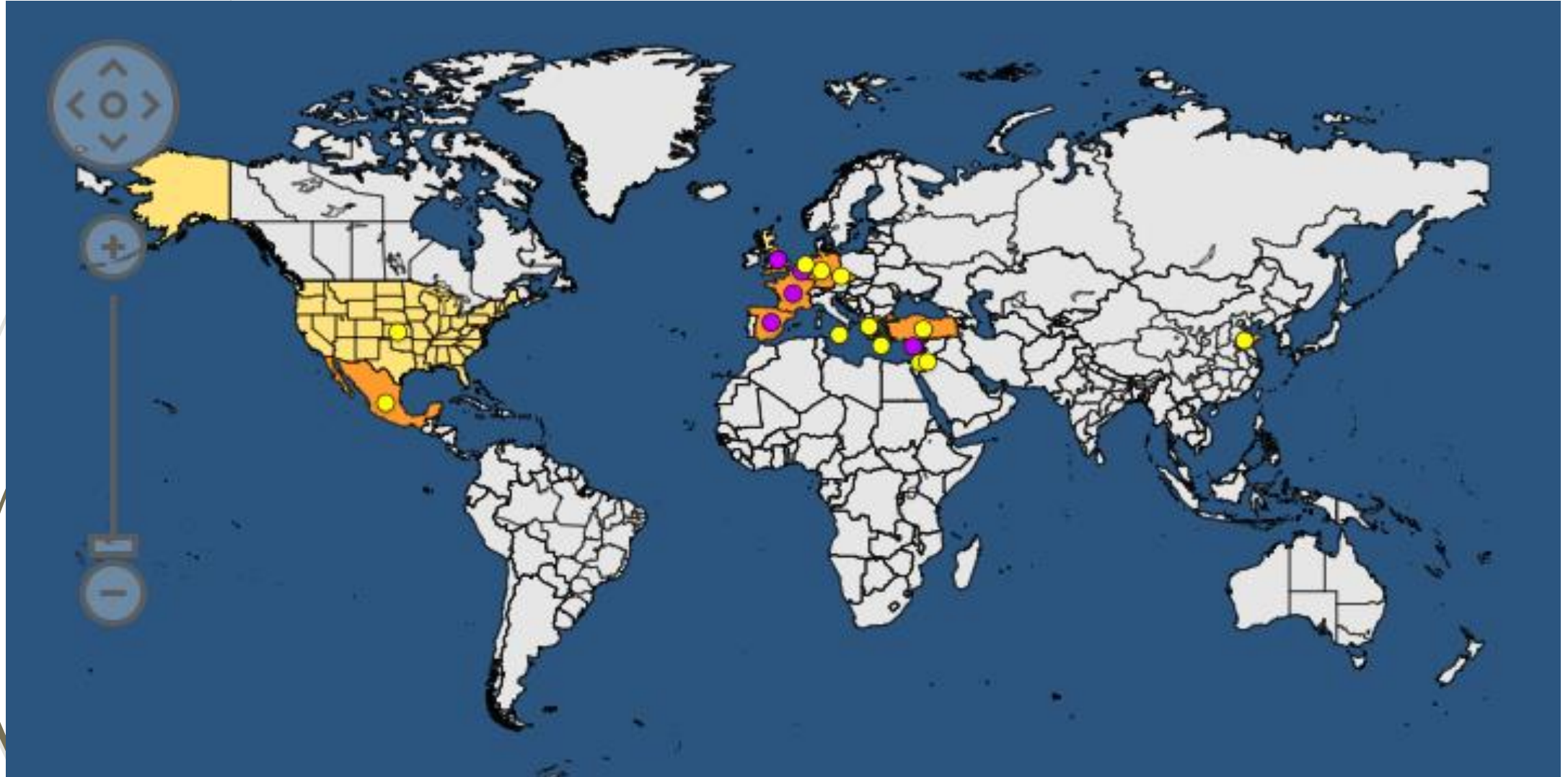

Tomato brown rugose fruit virus (TOBRFV) - <https://gd.eppo.int>

Tomato brown rugose fruit virus (TOBRFV) - <https://gd.eppo.int>

Tomato brown rugose fruit virus (TOBRFV)
PAPLITIMAS

Tomato leaf curl New Delhi virus – TOLCND

(Pomidorų lapų garbanotumo Naujojo Delio virusas)

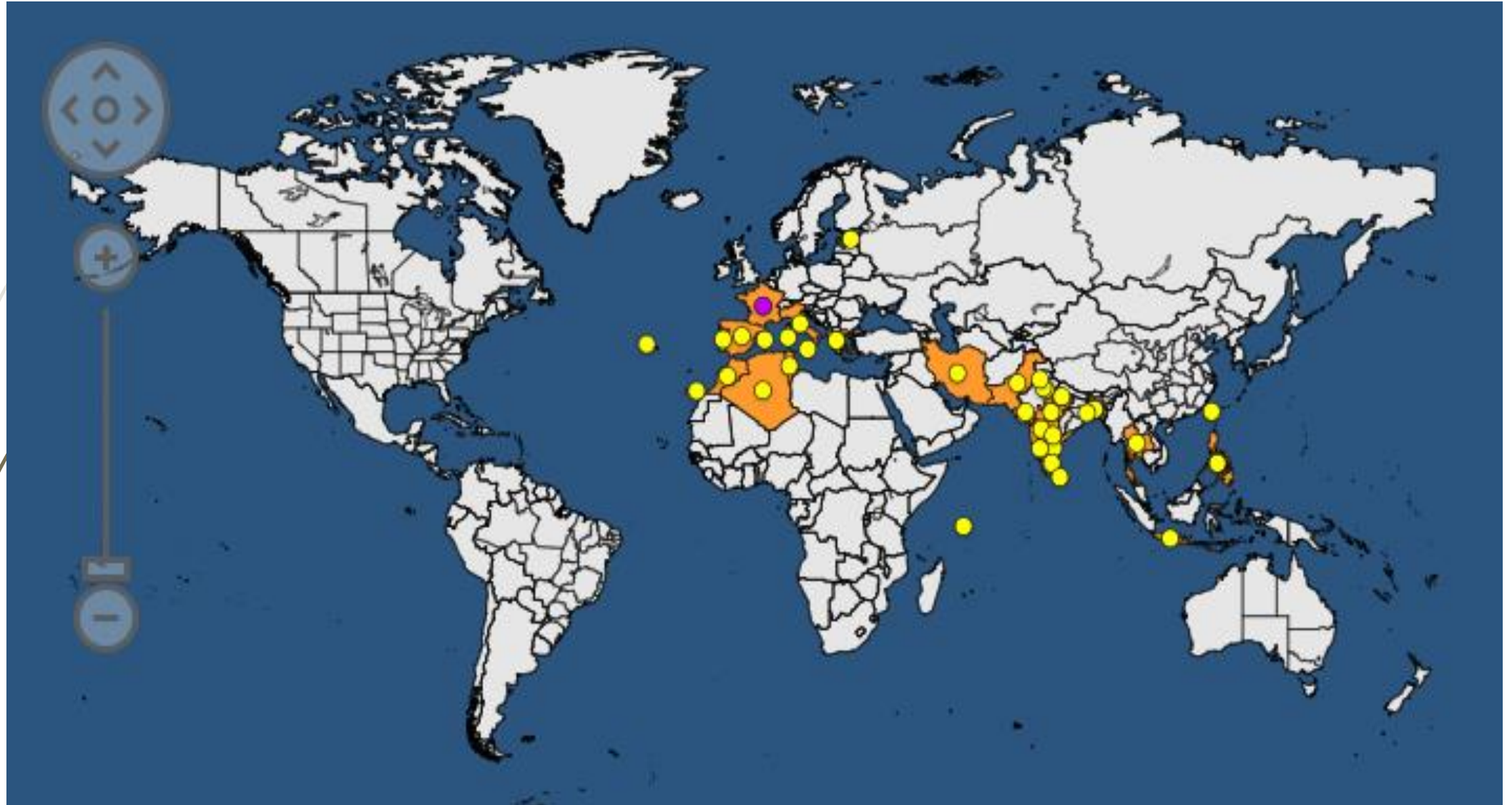
ES teritorijoje aptinkamas karantininis kenkėjas

Pagrindiniai augalai šeimininkai – paprikos (*Capsicum*), **arbūzai** (*Citrullus*), **agurkai** (*Cucumis*), **moliūgai** (*Cucurbita*), **pomidorai** (*Solanum lycopersicum* L.) ir kt.

- **Požymiai** – Viruso (begomovirusai) sukeliama požymiai: lapų garbanojimasis, geltona lapų mozaika, lapai gali būti visiškai geltoni, raukšlėti, pūslėti, trapūs, lapų gyslos išryškėjusios. Palyginti su sveikais augalais, augalų šeimininkų tarpbambliai yra trumpesni, lėtesnis augimas, susiformuoja kur kas mažiau žiedų, mezga mažiau arba visiškai nemezga vaisių. Kitų augalų – moliūginių šeimos – vaisiams būdingas netolygus paviršius, išilginiai paviršiaus įtrūkimai.
- **Plitimas** – Virusą perneša vektoriai: tabakinis baltasparnis *Bemisia tabaci* (Gennadius) bei šiltnaminis baltasparnis *Trialeurodes vaporariorum* (Westwood).
- **Fitosanitarijos priemonės** – Norint atsikratyti viruso, reikia sunaikinti visus pasėlių likučius.

Tomato leaf curl New Delhi virus (TOLCND)
PAPLITIMAS

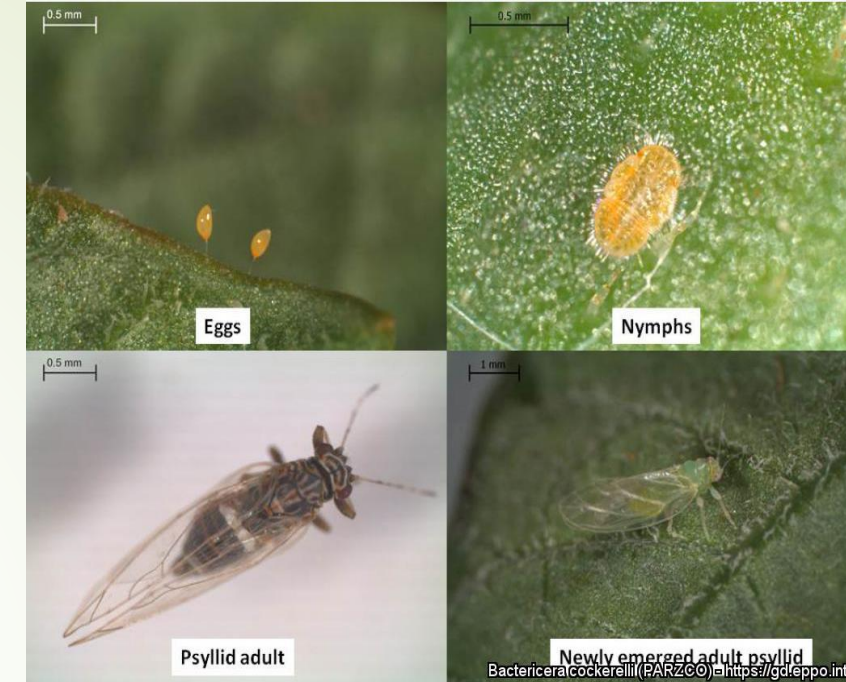

Bactericera cockerelli (Šulc) – PARZCO

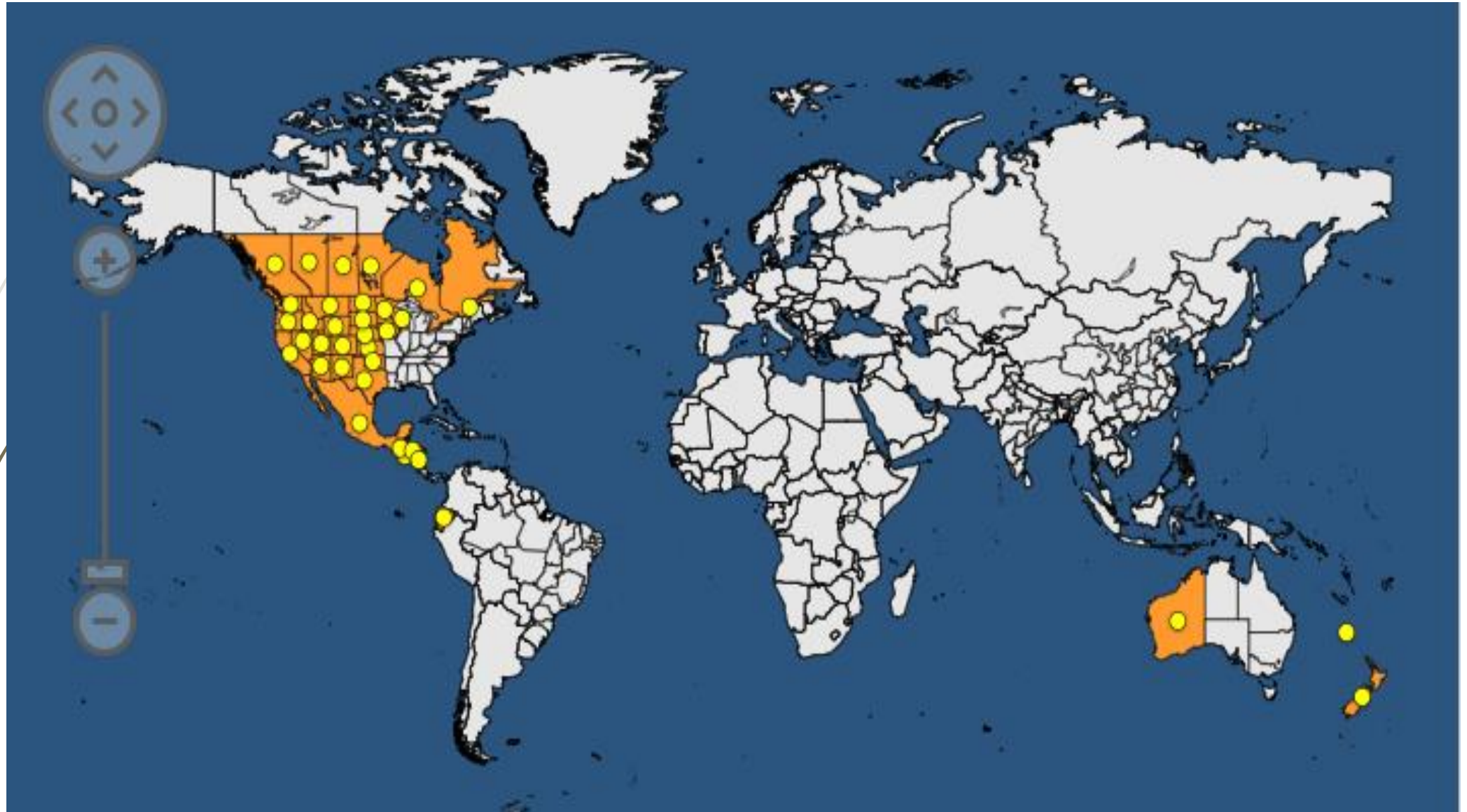
ES prioritetinis kenkėjas

Pagrindiniai augalai šeimininkai – pomidorai (*Solanum lycopersicum* L.) ir **bulvės** (*Solanum tuberosum* L.); **vienametės paprikos** (*Capsicum annuum* L.), **baklažanai** (*Solanum melongena* L.).

- **Požymiai** – Sistematiškai tai vabzdžiai straubliuočiai (blakės), “šokinėjančios augalų utėlės”. Nenormalios formos augalai, gerokai mažesnis dydis, greitas vytimas, pasikeitusios spalvos, susisukę lapai, pageltę ar negyvi lapai, plaukuotos šaknys, vidinis puvimas, paviršiaus įtrūkimai, ankstyvas augalo senėjimas.
- **Plitimas** – Suaugėliai kenkėjai yra geri skraidūnai ir gali paplsti dideliais atstumais, ypač vėjo ir aukštos temperatūros sąlygomis. Nesubrendusios *B. cockerelli* stadijos iš esmės yra pasyvios ir aktyviai neišsisklaido. Galima pervežti įvairias šio vabzdžio kenkėjo stadijas nuotoliniu būdu, visų pirma prekiaujant dauginamąja ir sodinamąja augaline medžiaga *Solanaceae* šeimoje, kuri yra pagrindiniai *B. cockerelli* šeimininkai.
- **Fitosanitarijos priemonės** – *B. cockerelli* stebėjimas yra būtinas veiksmingam valdymui. Ankstyviu sezono metu šio vabzdžio stebėjimas yra labai svarbus, kad kenkėjas būtų kuo greičiau identifikuotas ir laiku pritaikytos būtinos fitosanitarijos priemonės.

Bactericera cockerelli (PARZCO)
PAPLITIMAS

Bemisia tabaci (Gennadius) - BEMITA

Saugomos zonos karantininis kenkėjas (Airija, Švedija)

- **Pagrindiniai augalai šeimininkai** – pomidorai (*Solanum lycopersicum* L.), paprikos (*Capsicum*), agurkai (*Cucumis*) ir kt. Visos daržovės ir augalai plačiaja prasme, gali tapti šio kenkėjo taikiniu.
- **Požymiai** – Pajudinus augalus, smarkiai apniktus baltasparniais, pakyla smulkių baltų vabzdžių debesėlis. Tai suaugėliai. Baltasparnių kiaušinių ir lervų galima aptikti apatinėje lapų pusėje. Pažeisti lapai būna su chlorotinėmis dėmėmis, geltonuoja, garbanojasi, darosi margi, neretai kartu išryškėja ir virusų poveikis.
- **Plitimas** – Plinta natūraliu būdu. Taip pat platinami per įvežamus krovinius, per nedezinfekuotą įrangą. Vėjo ir lietaus pagalba plinta greičiau.
- **Fitosanitarijos priemonės** – Sunku pastebėti *B. tabaci* ant įvežamų augalų, kai jie būna nedaug apnikti. Tad geriausia įsigyti tokius augalus, kurie visiškai neapnikti tokių kenkėjų (tai turi būti patvirtinta atitinkamais dokumentais). Šios rūšies baltasparnių židiniai likviduojami visiškai sunaikinant augalus (sudeginant), uždaras gamybines patalpas dezinfekuojant.

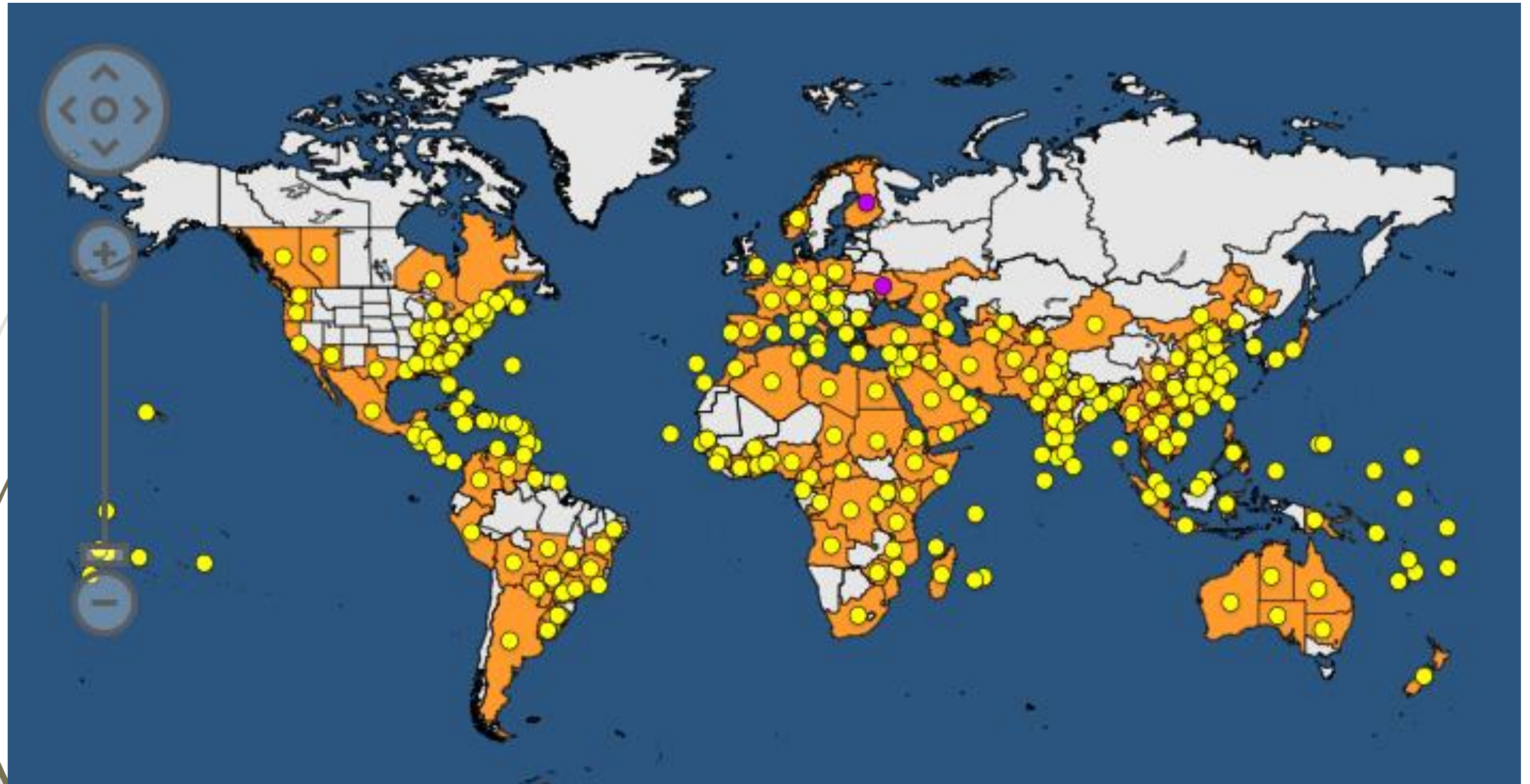
Bemisia tabaci (BEMITA) - <https://gd.eppo.int>

© Wietse den Hartog, NVWA

Bemisia tabaci (BEMITA) - <https://gd.eppo.int>

Bemisia tabaci (BEMITA)
PAPLITIMAS

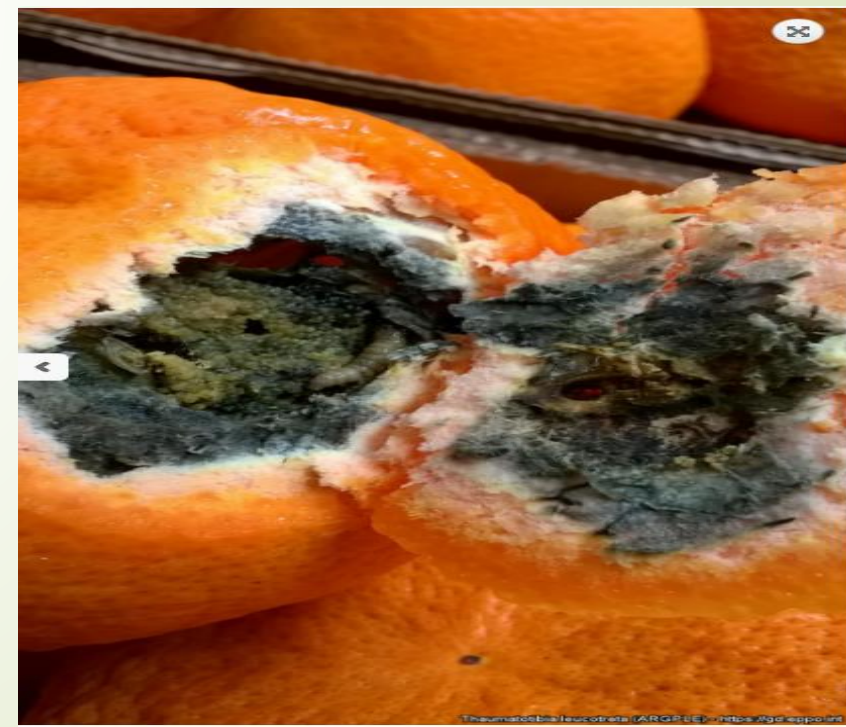
Thaumatotibia leucotreta (Meyrick) – ARGPLE

ES prioritetinis kenkėjas

- **Pagrindiniai augalai šeimininkai – vienametės paprikos** (*Capsicum annuum* L.), **baklažanai** (*Solanum melongena* L.) ir kt.
- **Požymiai** – Simptomai skiriasi priklausomai nuo šeimininko. Ant apelsinų vaisiaus paviršiaus kartais būna juodas randas, ant daugelio kitų augalų - požymių nedaug. Vystosi vaisiaus viduje.
- **Plitimas** – Šie drugiai (lapsukiai) plinta per gabenamus užkrėstus vaisius, rečiau sodinukus, daigus.
- **Fitosanitarijos priemonės.** Geriausia būtų užkrėstus augalus sunaikinti, ir jų vietoje kol nebus pašalintas kenkėjas, nesodinti jokių kitų kultūrų. Kontroliuoti kenkėjų plitimą galima žiemą, kai lervos būna viršutiniame dirvožemio paviršiuje. Užšalimo temperatūra lervų mirtingumą padidina.
- Mėginių ėmimo metodika yra nustatyta VATŽŪM direktoriaus 2015 m. liepos 9 d. įsakymu Nr. A1- 515 (<http://www.vatzum.lt/uploads/documents/fitosanitarija/metodikos/a1515.pdf>).

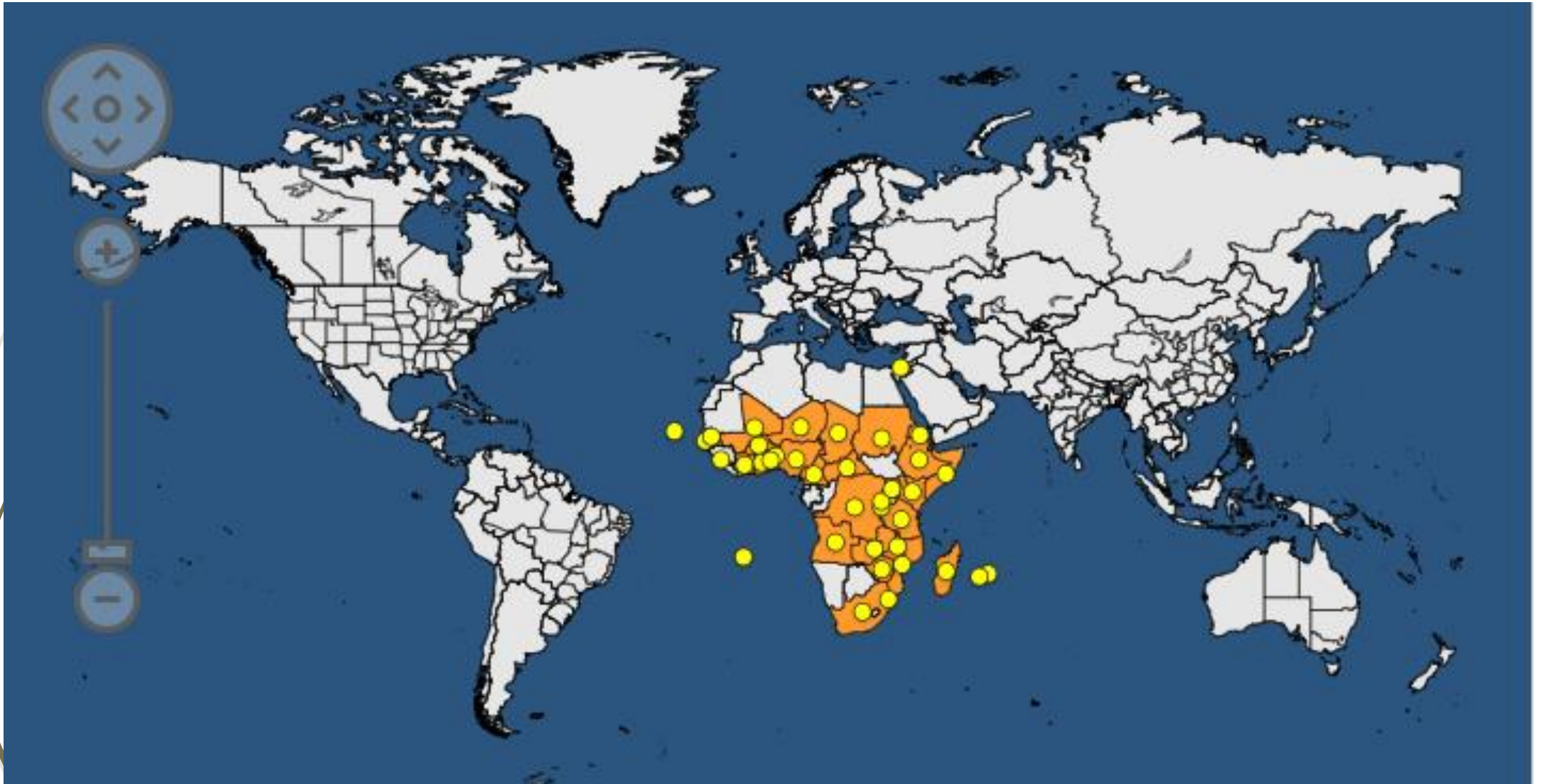

Thaumatotibia leucotreta (ARGPLE) - <https://gdleppo.lt>

Thaumatotibia leucotreta (ARGPLE) - <https://gdleppo.lt>

Thaumatotibia leucotreta (ARGPLE)
PAPLITIMAS

Kukurūzinis dykrinukas – LAPHFR

Spodoptera frugiperda (Smith)

ES prioritetinis kenkėjas

- **Pagrindiniai augalai šeimininkai – kukurūzai** (*Zea mays* L.), **svogūnai** (*Allium cepa* L.), **vienametės paprikos** (*Capsicum annuum* L.), **pomidorai** (*Solanum lycopersicum* L.), **agurkai** (*Cucumis sativus* L.) ir kt.
- **Plitimas** – Dėl drugio vystymuisi reikalingų itin šiltų temperatūrų visus metus, paplitimas dirbamuose Lietuvos laukuose nėra prognozuojamas. Tačiau atkreipiame dėmesį, kad yra šios rūšies drugio įsikūrimo šiltnamiuose rizika, todėl skatiname auginančiuosius daržoves ir gėles versliniuose šiltnamiuose atkreipti dėmesį į šį kenksmingąjį organizmą.
- **Fitosanitarijos priemonės** – ES valstybės turės atlikti kasmetinius tyrimus kukurūziniam dykrinukams jų teritorijoje nustatyti ir užtikrinti, kad profesionalūs veiklos vykdytojai būtų informuojami apie galimą šio drugio buvimą ir būtų imamasi priemonių, siekiant užtikrinti geresnę Europos Sąjungos teritorijos apsaugą, kad šis kenksmingasis organizmas į ją nebūtų įvežtas, joje neišvirtintų ir neišplistų.
- Kontroluoti kenkėjų plitimą galima žiemą, kai lervos būna viršutiniame dirvožemio paviršiuje. Užšalimo temperatūra lervų mirtingumą padidina. Rekomenduojama taikyti švarų auginimą ir ravėjimą.

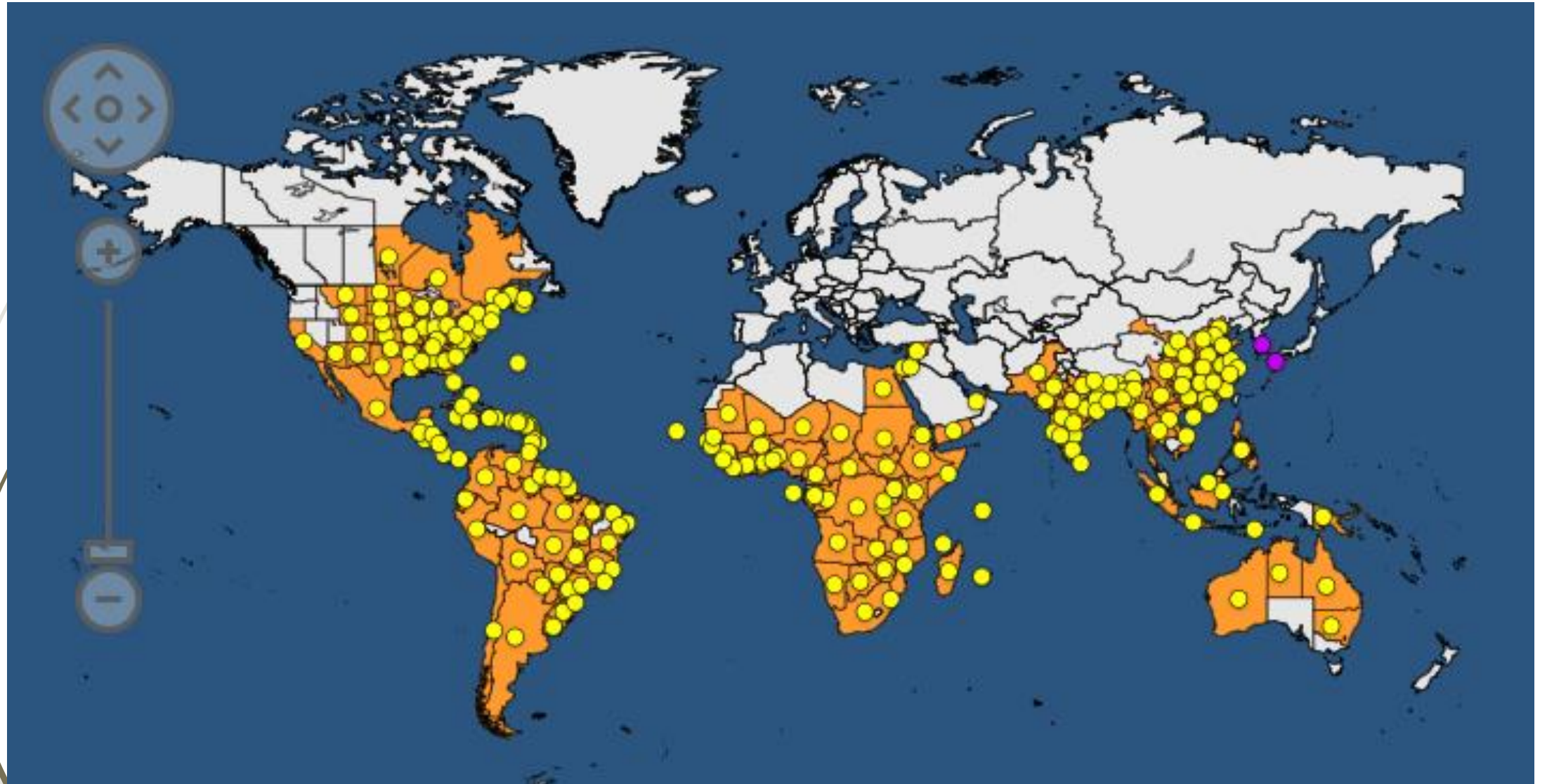

Spodoptera frugiperda (LAPHFR) - <https://gd.eppo.int>

Spodoptera frugiperda (LAPHFR) - <https://gd.eppo.int>

Spodoptera frugiperda (LAPHFR)
PAPLITIMAS

Anthonomus eugenii Cano – ANTHEU

ES prioritetinis kenkėjas

- **Pagrindiniai augalai šeimininkai – vienametės paprikos** (*Capsicum annuum* L.), **krūminė paprika** (*Capsicum frutescens* L.), **pomidorai** (*Solanum lycopersicum* L.), **baklažanai** (*Solanum melongena* L.).
- **Plitimas** – Plisti kenkėjas (vabalas, straubliukas) gali gabenant užkrėstus krovinius iš užsienio šalių. Straubliukai nepasižymi ilga skrydžio distancija.
- **Fitosanitarijos priemonės** – Krovinių dezinfekcija.
- **Mėginių ėmimo metodika** yra nustatyta VATŽŪM direktoriaus 2012 m. lapkričio 13 d. įsakymu Nr. A1-324 (<http://www.vatzum.lt/uploads/documents/fitosanitarija/metodikos/a1324.pdf>).

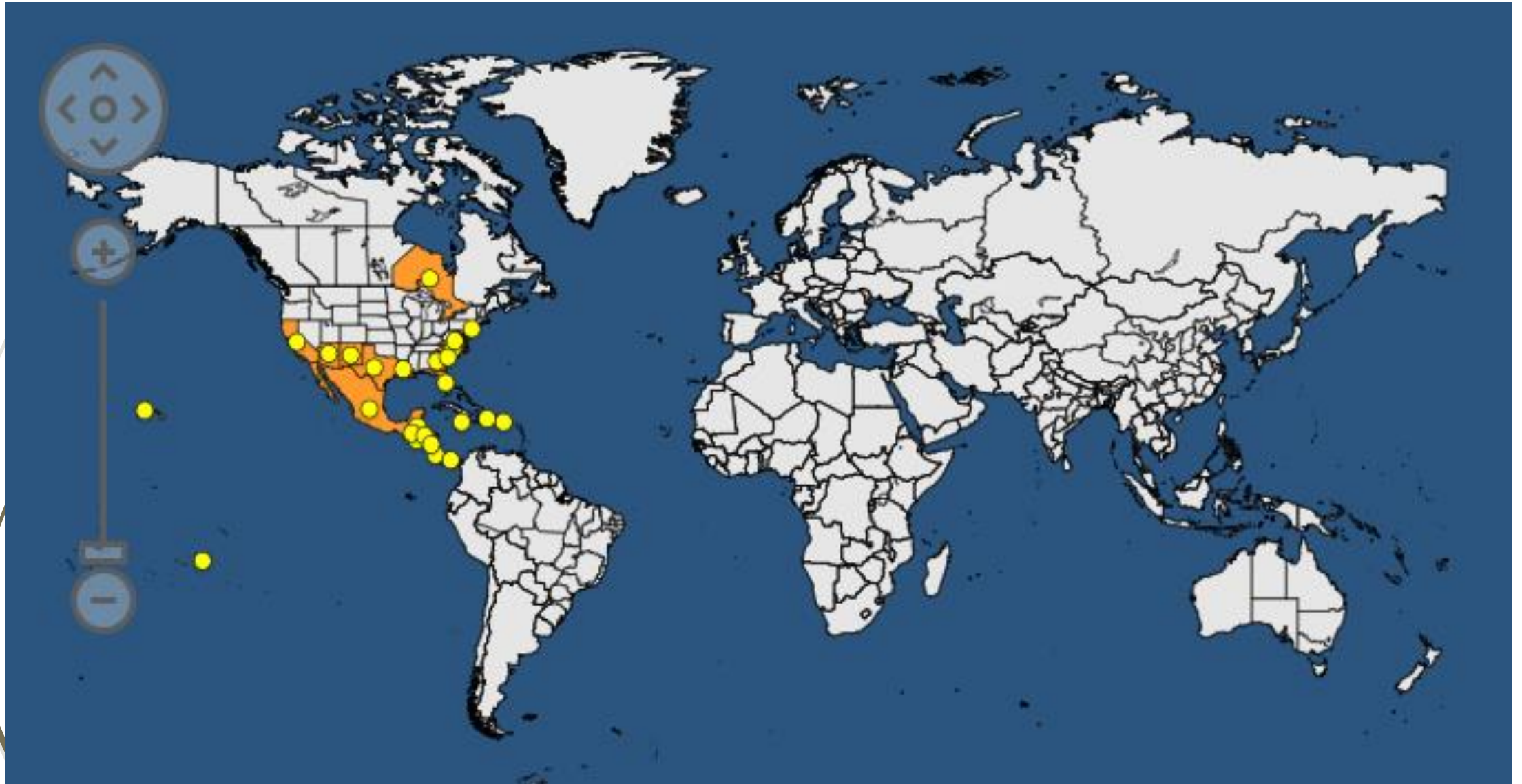

Anthonomus eugenii (ANTHEU) - <https://gd.eppo.int>

©Wietse den Hartog NWA

Anthonomus eugenii (ANTHEU) - <https://gd.eppo.int>

Anthonomus eugenii (ANTHEU)
PAPLITIMAS

Pagrindiniai žingsniai

Fitosanitariniai
patikrinimai

Leidimo
išdavimas

Žinių
patikrinimas

Kenkėjų rizikos
valdymas

Kenkėjų rizikos valdymas

Įmonės savikontrolės sistema

- Įmonės (vardas, pavardė) pavadinimas / Fitosanitarinio registro numeris;
- Verslo adresas, vykdomos veiklos adresas;
- Asmuo, atsakingas už savikontrolę;
- Trumpas įmonės veiklos aprašymas, prekių grupės ir tai, ar augalai auginami ir (arba) parduodami;
- **Procesų kritiniai taškai;**
- Kontrolės priemonių, faktiškai taikomų įmonėje, kai yra kenkėjas, aprašymas ir jo plitimo ribojimas;
- Informacija apie atliktus tikrinimus ir taikomas priemones;
- Informacija apie atsekamumo sistemą bei duomenų saugojimą (ne mažiau kaip trejus metus);
- Informacija apie personalo mokymus.

Kritiniai augalų, sėklų auginimo ir (arba) pardavimo proceso taškai

- Pagrindinės medžiagos, naudojamos sodinti skirtingiems augalams ir (arba) sėkloms, augalų sveikatos būklės įvertinimas.
- Dokumentų saugojimas bylose (augalų pasas, pažymėjimas ir kt.) ir atitikties patikrinimas.
- Augalų sveikatos būklės ir kokybės vertinimas, sėjimas, dauginimas, arimas, sodinimas ir persodinimas.
 - Kas atsakingas ir (arba) vykdo, dokumentuoja patikrinimo rezultatus.
- Augalų, sėklų auginimas atsižvelgiant į naudojamą technologiją, pvz., Riziką dėl per didelio drėgmės ar vandens trūkumo ir jų prevenciją (augalų apsaugos planas - profilaktinė ar poreikiais pagrįsta kenkėjų kontrolė). Atlikto darbo dokumentavimas.
- Priemonių kenkėjui aptikti taikymas ir rezultatų dokumentavimas. Kas atsakingas ir (arba) vykdo.
- Galimos priemonės: vizualinis augalų tikrinimas, klijų gaudyklių ir kitų priemonių naudojimas kenkėjams aptikti ir pan...
- Priemonių, kurių reikia imtis perpakuojant įvairius gamintojus / partijas, aprašymas, gabenimas, kad būtų išvengta kryžminio užteršimo.

Profilaktinės priemonės

- Žemos kokybės augalų ar sėklų (atliekų) sunaikinimas – kas vykdo:
 - atliekų tvarkymo paslaugos;
 - organizuoja pati įmonė (įgyvendinamų priemonių aprašymas).
- Paviršių dezinfekavimas baigus persodinimo / perpakavimo darbus.

Pagrindiniai žingsniai

Fitosanitariniai
patikrinimai

Leidimo
išdavimas

Žinių
patikrinimas

Žinių patikrinimas - klausimynas

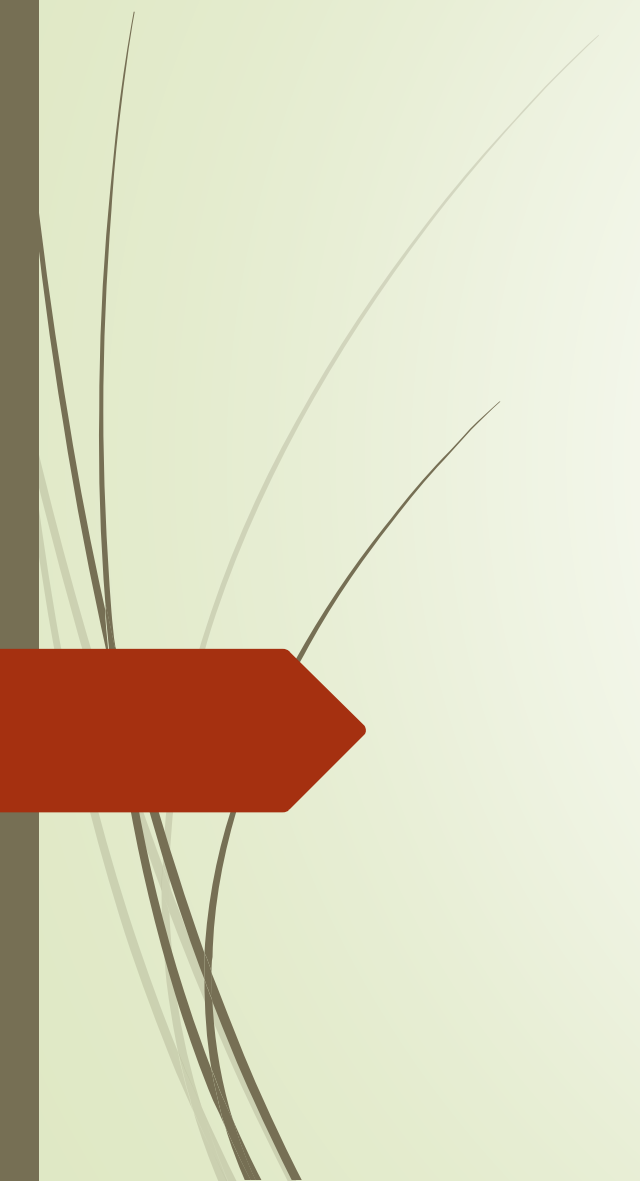
- Klausimynas, susidedantis iš 20 klausimų;
- Po mokymų į elektronio pašto adresą bus atsiųsta nuoroda. Ją paspaudus, reikės identifikuoti save (kaip kad registro pažymėjimas bus/yra išrašytas);
- Atsakyti į klausimus ir pateikti klausimyną.
- Kad išlaikyti šį „egzaminą“ reiks surinti tam tikrą balų skaičių (maksimalus galimas surinkti balų skaičius - 200);
- Kritinė riba – reikia surinkti ne mažiau kaip 170 balų.

Pagrindiniai žingsniai

Fitosanitariniai
patikrinimai

Leidimo
išdavimas

**Leidimų išdavimas
profesionaliems veiklos
vykdytojams, kurie nori
išduoti augalo pasus patys**

Leidimas išduoti augalo pasus patiems

- ▶ Profesionalus veiklos vykdytojas, turi pateikti Tarnybos regioniniam skyriui:
 - ▶ laisvos formos prašymą, kuriame taip pat nurodo kontaktinį asmenį, atsakingą už ryšių palaikymą su Tarnybos regioniniu skyriumi, bei jo kontaktinius duomenis.
 - ▶ augalų, augalinių produktų ar kitų objektų, kuriems reikalingi augalų pasai, sąrašą;
 - ▶ planuojamo (-ų) išduoti augalo (-ų) paso (-ų) formos (-ų) pavyzdį (-žius);
 - ▶ Įmonės savikontrolės sistemos aprašymą;
- ▶ Pažymime, kad sukurta galimybė Prašymą dėl leidimo išsirašyti augalų pasus patiems Lietuvos Respublikos fitosanitarinio registro objektams išdavimo pildyti ir teikti Augalininkystės tarnybos informacinėje sistemoje VATIS (nuoroda – <https://vatis.vatsum.lt/>). Prašome šia galimybe pasinaudoti siekiant spartesnio Jūsų prašymo ir su juo pateikiamos savikontrolės sistemos aprašymo nagrinėjimo.

Gairės augalo paso išdavimui

- Struktūra ir kontaktai
- Teisės aktai
- Administracinė informacija
- Aktualu
- Paslaugos
- Augalų sveikatos metai 2020 (IYPH 2020)
- Naujienos
- Tarptautinis bendradarbiavimas
- Veiklos sritys
- Karjera
- Klausimai
- Nuorodos
- Konsultavimas
- Kokybės politika
- Korupcijos prevencija
- Asmens duomenų apsauga
- Viešųjų ir privačių interesų derinimas
- Apklausos

Pasitikėjimo linija
(8 5) 270 80 80

TARNYBOS VEIKLOS SRITYS

Augalų apsaugos produktų registravimas

Augalų dauginamoji medžiaga

Augalų veislės

Fitosanitarija

Augalininkystės produktų kokybės tyrimai

Agrochemija

NAUJIENOS

2020 m. liepos 20 d.

Atmintinė grūdų supirkėjams ir pardavėjams

Parduodant grūdus neretai tarp pirkėjų ir pardavėjų kyla nesutarimų dėl grūdų kokybės vertinimo ir atsiskaitymo už grūdus. Kai kada tokie nesutarimai virsta ginčiais, kuriuos spręsti tenka Valstybinei augalininkystės tarnybai prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Augalininkystės tarnyba) ir teisėsaugos institucijoms. Kasmet Augalininkystės tarnybos Augalininkystės produktų kokybės tyrimų laboratorija sulaukia apie 20 prašymų atlikti arbitražinius tyrimus, todėl dar kartą primena esminius dalykus, kuriuos turėtų žinoti kiekvienas grūdų pardavėjas ir supirkėjas. Skaityti plačiau

2020 m. liepos 17 d.

Pasikeitė valstybės rinkliavos dydžiai įvežamoms augalų, augalinių produktų ir kitų objektų siuntoms

2020 m. liepos 14 d.

KONTAKTINĖ INFORMACIJA

Biudžetinė įstaiga Valstybinė augalininkystės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos yra PVM mokėtojas.

Adresas:
Ozo g. 4A, 08200 Vilnius

Susisiekite:
Tel. +370 (5) 2375631
Faks. +370 (5) 2730233
El. paštas info@vatzum.lt

Rodyti didesniame žemėlapyje

Visi rekvizitai

Tarnybos darbuotojų kontaktai

**Gairės augalo
paso išdavimui**

Svetainės struktūra Versija neįgaliesiems Prisijungti

 VALSTYBINĖ AUGALININKYSTĖS TARNYBA
PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS

Paieška tinklapyje: **Ieškoti** LT | EN | RU

- Struktūra ir kontaktai
- Teisės aktai
- Administracinė informacija
- Aktualu**
 - Augalų dauginamoji medžiaga
 - Augalų apsaugos produktų registravimas
 - Agrochemija
 - Augalininkystės produktų kokybės tyrimai
 - Augalų veislės
 - Fitosanitarija
 - Pasienio kontrolės koordinavimo skyrius
- Paslaugos
- Augalų sveikatos metai 2020 (YYPH 2020)
- Naujienos
- Tarptautinis bendradarbiavimas
- Veiklos sritys

AKTUALU

[Titulinis](#) → Aktualu

- Augalų dauginamoji medžiaga
- Augalų apsaugos produktų registravimas
- Agrochemija
- Augalininkystės produktų kokybės tyrimai
- Augalų veislės
- ➔ **Fitosanitarija**
- Pasienio kontrolės koordinavimo skyrius

Naujienų prenumerata
Įveskite savo el. pašto adresą

Prenumeruoti

facebook.

Struktūra ir kontaktai

Teisės aktai

Administracinė informacija

Aktualu

Augalų dauginamoji medžiaga

Augalų apsaugos produktų
registravimas

Agrochemija

Augalininkystės produktų kokybės
tyrimai

Augalų veislės

Fitosanitarija

Gaires augalo paso išdavimui

Pasienio kontrolės koordinavimo
skyrius

Paslaugos

Augalų sveikatos metai 2020
(IYPH 2020)

Naujienos

Tarptautinis bendradarbiavimas

Veiklos sritys

Karjera

Klausimai

Nuorodos

FITOSANITARIJA

[Titulinis](#) → [Aktualu](#) → [Fitosanitarija](#)REIKALAVIMAI, KURIŲ PRIVALU LAIKYTIŠ PREKIAUJANT MAISTINĖMIS
BULVĖMIS

Maistinėmis bulvėmis planuojantys turgavietėse ar kitose prekybos vietose prekiauti asmenys turi registruotis Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Augalininkystės tarnyba) tvarkomame Fitosanitariniame registre.

Šie asmenys prekybos vietoje privalo turėti bulvių įsigijimo dokumentus, kai bulvės įsigytos iš kitų ūkio subjektų. Siūlomų įsigyti bulvių pakuotės paženkintose etiketėmis, kuriose aiškiai ir įskaitomai nurodyta ši informacija:

- bulvių paskirtis;
- bulvių veislė;
- bulvių augintojo, supirkėjo ar realizuotojo registravimo Lietuvos Respublikos fitosanitariniame registre pažymėjimo numeris (etiketėje vartojama santrumpa „Fitosanitarinio registro Nr.“);
- bulvių siuntos numeris (suteiktas augintojo, supirkėjo ar realizuotojo);
- bulvių kiekis;
- kilmės šalies kodas;
- kokybės klasė ir bulvių dydis (nurodant mažiausio ir didžiausio gumbo skersmenį frakcijoje).

Taisyti etiketėje esančią informaciją draudžiama. Etiketėje taip pat gali būti pateikta ir papildoma informacija (pavyzdžiui, įmonės logotipas ir pan.).

Etiketė turi būti vienkartinio naudojimo (lipni arba pritvirtinta uždarančios pakuotės taip, kad atidarant pakuotę etiketė būtų sugadinama). Etiketė turi tvirtai laikytis ant pakuotės. Antrą kartą naudoti tą pačią etiketę draudžiama. Šie reikalavimai galioja tiek prekiaujant lietuviškoms, tiek iš kitų šalių atvežtomis bulvėmis.

Augalininkystės tarnyba informuoja, kad į Europos Sąjungą (toliau – ES) ir Lietuvą įvežti bulves iš daugelio trečiųjų šalių yra draudžiama. Išimties taikomos šiose valstybėse užaugintoms bulvėms – Alžyriui, Izraeliui, Libijai, Marokui, Sirijai, Šveicarijai, Tunisui, Turkijai, Egiptui. Taip pat išimties taikomos kelių kitų valstybių vietovėms, kuriose atliekami bulvių tikrinimai bei tyrimai užtikrina, kad su bulvėmis nebus įvežta ES aktualių karantininių organizmų.

Naujienų prenumerata

Įveskite savo el. pašto
adresą

Prenumeruoti

facebook

 VATIS
Gairės augalo
paso išdavimui

Pagrindiniai žingsniai

Fitosanitariniai
patikrinimai

Profesionalių veiklos vykdytojų (PVV) kontrolė

- PVV vykdoma veikla bus kontroliuojama pagal patvirtintą patikrinimų planą, kuris nėra viešinamas;
- Priklausomai nuo auginamų augalų rizikos ir papildomos veiklos (tik augina patys, ar atsiveža iš kitų ES VN), PVV bus tikrinami bent kartą metuose;
- Tikrinimų metu nustatčius pažeidimus – duodamas terminas pažeidimus pašalinti;
- Laiku nepašalinus pažeidimų – panaikinamas leidimas išduoti augalo pasus patiems.

KLAUSIMAS

Kaip reikia išrašyti (perrašyti) augalo pasus gėlių daigams, kurias įvežame iš užsienio (Lenkija, Vokietija, Olandija, Belgija) ir perparduodame kitiems klientams?

Problema yra ta, kad atvykę daigai turi vieną pasą ant CC vežimėlio, o mes tą vežimėlį padaliname keliems ar kartais net keliasdešimt klientų.

Dažnai siuntas gauname penktadienio vakare, o šeštadienio ryte jau skirstome savo klientams kartu sukomplektavę su mūsų ūkyje užaugintais (padaugintais) daigais.

Anksčiau Kauno skyriaus darbuotojai minėjo, kad perrašyti mes negalime patys, o turime kreiptis į regioninį skyrių tokios paslaugos. Mes galėtume tai padaryti jei:

PVZ penktadienio naktį gavę siuntas (iš kelių skirtingų tiekėjų) ir nusiuntę VAT tarnybai gavimo lapus (delivery note) ir savo klientų perkamus kiekius, VAT tarnyba šeštadienio ryte mums pateiktų vadinamuosius 'replacement' pasus. Tai būtų maždaug 40-80 pasų po 5 -50 skirtingų rūšių gėlių daigų kiekviename pase. Realu tai ar ne?

- **Prašymas dėl augalo paso išdavimo per VATIS**
- **<https://vatis.vatsum.lt/paslaugosAprasas/130?search=d105fbfd-ff6d-408a-8bea-941e90c60bff>**
- **Šiuo atveju terminas nenustatytas, tačiau neturėtų trukti ilgiau kaip 20 darbo dienų nuo prašymo įregistravimo.**
- **Gaunamas registro objekto prašymas ir papildomi dokumentai.**
- **Nagrinėjamas registro objekto prašymas ir esant būtinybei atliekamas prašyme nurodytos produkcijos sveikatingumo patikrinimas.**
- **Įsitikinus prašyme nurodytos produkcijos sveikatingumu surašomi augalų pasai.**
- **REKOMENDACIJA KUO SKUBIAU GAUTI LEIDIMĄ SUTEIKIANTĮ IŠSIRAŠYTI AUGALO PASUS PATIEMS!!!**

AČIŪ UŽ DĖMESĮ !

2021